

Відгук

офіційного опонента на дисертаційну роботу **Федецького Артема Андрійовича** «**Методика навчання учнів футболу із застосуванням інформаційних моделей**», представлену на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)

Актуальність обраної теми. Інформаційна складова побудови процесу навчання учнів футболу є змінним елементом в системі підготовки спортсменів. Вона залежить від наявності доступу до джерел інформації і, особливо, до сучасних наукових досліджень з проблем футболу. Не менш важливим є зовнішні фактори, які сприяють побудові інформаційних моделей у відповідності до віку футболістів, а також враховують національні традиції виховання та соціально-економічні чинники розвитку держави. Все це разом створює певне підґрунтя для прогнозування успішності юних футболістів на кожному з етапів їх підготовки. З зазначених позицій дисертація є актуальною і своєчасною. Про актуальність дослідження свідчать факт його виконання у відповідності до тематичного плану науково-дослідної роботи Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки за темою «Соціально-педагогічні та медико-біологічні основи фізичної активності різних груп населення» (номер держреєстрації 0115U002344). Отже, автором виокремлено актуальну проблему стосовно необхідності пошуку нових підходів до навчання учнів футболу із застосуванням інформаційних моделей.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукові положення, висновки і рекомендації сформульовані достатньою мірою та обґрунтовані даними відповідно до мети і завдань дослідження. Достовірність отриманих результатів дисертаційної роботи забезпечується адекватністю методів, мети і завдань роботи, достатнім обсягом і репрезентативністю емпіричного матеріалу, коректністю статистичної обробки даних. Робота містить достатню кількість цифрового і графічного матеріалу, який оформлений належним чином. Все це забезпечує наочне уявлення про отримані результати.

Стиль і мова дисертації. Дисертація написана методично грамотно, орфографічно та стилістично витримана на високому рівні.

Зміст автореферату повністю відображає результати основного дослідження, представленого в дисертаційній роботі.

Мета роботи спрямована на обґрунтування методики навчання учнів футболу із застосуванням інформаційних моделей.

Завдання дослідження конкретні та повністю відповідають поставленій меті.

Наукова новизна проведеного дослідження полягає в тому, що:

– *вперше* обґрунтовано методику навчання учнів футболу із застосуванням інформаційних моделей (на основі методів процентилів, сигмальних відхилень, шкали регресії, комплексного методу);

– *удосконалено* наукові дані про моделювання стандартних вправ у навчально-тренувальному процесі футболістів, що дають змогу співвідносити величину навантаження, її вибірккову спрямованість з процесом удосконалення техніко-тактичної майстерності;

– *набули подальшого розвитку* відомості щодо застосування комплексного методу у моделюванні фізичної підготовленості футболістів. До розроблених протоколів комплексної моделі підготовленості футболістів увійшли антропометричні дані, показники технічної та фізичної підготовленості, функціональні можливості;

– *доповнено* інформацію про стан та вікові закономірності розвитку фізичних якостей футболістів 8–17 років.

Практичне значення роботи полягає в розробці методики навчання учнів футболу із застосуванням інформаційних моделей. Результати дослідження впроваджені у практику роботи футбольного клубу «Волинь» (довідка про впровадження від 18.05.2017) та

навчальний процес студентів факультету фізичної культури, спорту і здоров'я Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (довідка про впровадження № 03-28/02/1495 від 22.05.2017).

Матеріали дослідження можуть бути використані у процесі підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту при викладанні навчальних дисциплін «Теорія і методика спортивної підготовки», «Олімпійський і професійний спорт», а також при розробці навчальних програм та методичних рекомендацій.

Апробація результатів дослідження. Матеріали дослідження доповідалися на щорічних наукових конференціях професорсько-викладацького складу Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (2014–2017 рр.), Міжнародній науково-практичній конференції «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи дослідження» (Луцьк, 2017), Міжнародній науково-практичній конференції «Фізичне виховання, спорт та культура здоров'я у сучасному суспільстві» (Луцьк, 2014), Міжнародній науково-практичній конференції «Фізична активність і якість життя людини» (Луцьк, 2017), Міжнародній науково-практичній конференції «Фізична культура, спорт та здоров'я нації» (Вінниця, 2016).

Дисертаційну роботу викладено на 193 сторінці тексту. Вона складається з вступу, п'яти розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (162 вітчизняних та 25 іноземних) і 3 додатків. Текст проілюстровано 25 рисунками, доповнено 28 таблицями.

Матеріали дослідження знайшли відображення у 8 наукових працях, у тому числі 5 статтях у наукових фахових виданнях України, 1 – у закордонному періодичному виданні.

У вступі дисертації автором обґрунтовано актуальність проблеми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; розкрито наукову новизну, практичне значення отриманих результатів та особистий внесок здобувача; визначено сферу апробації результатів дослідження; зазначено науковий доробок автора за темою дисертації.

У першому розділі «Моделювання в сучасній спортивній теорії та практиці» розкрито концептуальні основи моделювання спортивної діяльності.

Вивчення науково-методичної літератури дало змогу виділити проблему моделювання у футболі за допомогою електронних таблиць Microsoft Excel. Співставлення різноманітних точок зору науковців дало змогу визначити основні підходи стосовно змістовної інтерпретації терміну моделювання, виділити спільні характеристики, визначити сучасні підходи реалізації в спортивній діяльності. На основі аналізу й узагальнення наукових літературних джерел були сформовані мета, завдання, об'єкт, предмет і програма дослідження.

Автор підкреслює важливість визначення і обґрунтування застосування інформаційних моделей в системі навчально-тренувального процесу футболістів.

У другому розділі «Діагностика фізичної підготовленості футболістів як основи побудови інформаційних моделей» подано середньогрупові результати фізичної підготовленості футболістів 8–17 років.

Автор розглядає вікові характеристики розвитку швидкості, швидкісно-силових показників, спритності, спеціальної витривалості, гнучкості, фізичної працездатності. Для ефективного рішення завдань було обрано відомі з практики футболу тести на визначення зазначених характеристики розвитку юних спортсменів у відповідності до їх віку. Результати тестування також подаються у вигляді рисунків (2.1, 2.2. та інш.), що дає змогу наочного уявлення про динаміку змін досліджуваних показників.

Дослідження стану та динаміки фізичної підготовленості футболістів 8–17 років дозволили виявити середньогрупові показники та вікову динаміку розвитку фізичних якостей, що лягло в основу моделювання.

Отже, вікові анатомо-фізіологічні зміни, що відбуваються в організмі хлопчиків, вказують на необхідність проведення цілеспрямованого навчально-тренувального процесу.

В той же час застосування програми Microsoft Excel дало можливість побудувати лінії тренду, за якими автором прогнозовано можливі варіанти зміни досліджуваних показників юних футболістів у відповідності до їх віку.

У **третьому розділі** «Застосування інформаційних моделей в системі навчання учнів футболу» подано розроблені рекомендації щодо моделювання спортивної діяльності.

Результати дослідження засвідчили, що важливе місце в моделюванні приділяється математичним методам, що дають змогу виявляти особливості, закономірності, тенденції, а також перевіряти надійність суджень і припущень. Моделювання стандартних вправ у навчально-тренувальному процесі футболістів передбачає застосування низки інформативних показників, які різнобічно характеризують футболістів. З зазначених позицій автор розглядає загальні підходи до моделювання спортивної діяльності футболістів, а також обґрунтовує доцільність використання обраних ним методів у моделюванні функціональної та технічної підготовленості хлопців. Окремо пропонувано підходи до моделювання стандартних вправ у навчально-тренувальному процесі футболістів, що дають змогу співвідносити величину навантаження, її вибірккову спрямованість з процесом удосконалення техніко-тактичної майстерності. Загалом розроблено три моделі спеціалізованих стандартних вправ, що дають змогу оптимізувати тренувальний процес юних футболістів.

Автором розроблено практичні приклади прогнозування та моделювання в футболі за допомогою програми Microsoft Excel. Наведені завершені приклади моделей фізичного розвитку, функціональних можливостей, технічної та фізичної підготовленості юних футболістів різних вікових груп.

Отже, представлена дисертаційна робота свідчить про те, що розробка та наукове обґрунтування методики навчання учнів футболу із застосуванням інформаційних моделей та удосконалення наукових даних про моделювання стандартних вправ у навчально-тренувальному процесі футболістів дають змогу прогнозувати успішність юних спортсменів та проводити відповідне корегування процесу техніко-тактичної підготовки.

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, слід зазначити певні дискусійні положення і недоліки:

1. На рис. 2.4. с. 89) та 2.6. (с. 84) 2.8 (с. 88), 2.10 (с. 92) бажано додати назву показника за віссю Y.
2. Обчислення ліній тренду, що представлені на рисунку 2.12. (с. 101) не потребує додаткового наведення формул (с. 100 та с. 101), оскільки у програмі Microsoft Excel вже закладено автоматичне обчислення такої функції.
3. Потребує пояснення вибір автором прогнозування досліджуваних показників як на основі побудови ліній тренду, так і з використанням формул.
4. Для кращого наочного сприйняття інформації бажано було б додати до вікової динаміки визначених у тестах показників юних футболістів (наприклад, рис. 2.11, с. 94) прогнозовані їх значення, які обчислено за програмою Microsoft Excel.
5. При прогнозуванні довжини тіла юних футболістів за наведеною автором залежністю (с. 121) необхідно додатково враховувати ще і ростові дані батьків дітей.
6. Не має сенсу наводити загальновідомі формули статистичної обробки результатів дослідження (с. 136).
7. Потребує пояснення необхідність порівняння автором даних міських підлітків із сільськими, а також популяцій дітей з різних районів України і Польщі.

Висновок.

Дисертація **Федецького Артема Андрійовича «Методика навчання учнів футболу із застосуванням інформаційних моделей»**, є завершеним, самостійним науковим дослідженням, що за своїм змістом, рівнем новизни й практичним значенням відповідає чинним вимогам ДАК, зазначеним у пп. 9,11,12-14 "Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника", затвердженого Постановою Кабінету міністрів України за №567 від 24 липня 2014р., в його автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук,
професор, професор кафедри теорії
та методики фізичного виховання,
оздоровчої та лікувальної фізичної
культури Харківського
національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди

С. С. Єрмаков

